

Opmerkelijke ontwikkelingen rondom Prinsjesdagplannen

29-12-2016 | Door Martijn Ras en Kees van Oostwaard
werkzaam bij Fiscale Zaken VIVAT

Staatssecretaris Wiebes leek de Prinsjesdagplannen soepel door het parlement te leiden, maar op het laatste moment kwam er een kink in de kabel. Wiebes verzocht drie uur voordat het wetsvoorstel over afschaffing van het pensioen in eigen beheer in stemming zou komen, om het aan te houden. Reden was dat er onvoorziene gevolgen waren.

Maar er waren meer opvallende zaken die in de Eerste Kamer aan bod kwamen. In dit artikel bespreken we de zaken die het meest in het oog sprongen.

Wetsvoorstel uitfasering pensioen in eigen beheer

Het Wetsvoorstel uitfasering van pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen zou op 1 januari 2017 in werking treden mits de Eerste Kamer hiermee zou instemmen. Op verzoek van de staatssecretaris van Financiën is op 20 december 2016 het wetsvoorstel in de Eerste Kamer echter aangehouden en vindt inwerkingtreding van de wet niet op 1 januari 2017 plaats. Staatssecretaris Wiebes heeft in een brief¹ aan de Eerste (en Tweede) Kamer als reden voor zijn verzoek het volgende geschreven: 'Vanuit de praktijk bereiken mij signalen over het gebruik van de mogelijkheden om de (toekomstige) indexatie van de opgebouwde pensioenaanspraken op het moment van afkoop of omzetting ten laste van de fiscale winst te brengen. Met het oog op een ordentelijke besluitvorming in uw Kamer is het noodzakelijk inzicht te hebben in de effecten daarvan, in het bijzonder de grootte van de groep die hiervan gebruikmaakt of kan maken. Hiervoor dient nader onderzoek plaats te vinden'. Tevens merkt hij in zijn brief op: 'Zodra ik over deze materie duidelijkheid heb, zal ik uw Kamer informeren. Ik bereid een novelle voor waarin ik eventueel flankerende maatregelen zal opnemen en waarin ik ook een wijziging van de datum van inwerkingtreding zal voorstellen. In die novelle zal dan terugwerkende kracht worden voorzien voor de overige pensioenmaatregelen die in het wetsvoorstel zijn opgenomen.'

¹ Brief staatssecretaris van Financiën van 20 december 2016, Kamerstukken TK, 34 552, B

Na een vier jaar voortdurend dossier is de staatssecretaris genoodzaakt om drie uur vóór stemming over het wetsvoorstel in de Eerste Kamer te verzoeken het wetsvoorstel aan te houden, omdat hij de (budgettaire) gevolgen niet voldoende in kaart heeft gebracht. Dit verdient natuurlijk verre van de schoonheidsprijs en de directeur-groootaandeelhouder en de praktijk zijn weer in het ongewisse. Het is nu wachten op een novelle² van de staatssecretaris waarin eventueel flankerende maatregelen zijn opgenomen en waarin ook een wijziging van de datum van inwerkingtreding zal staan. In die novelle zal dan - zoals de staatssecretaris aangeeft in zijn brief - ook in terugwerkende kracht worden voorzien voor de overige pensioenmaatregelen (onder meer afschaffing 100%-grens, afschaffing doorwerkvereiste, pensioeningang ouderdomspensioen op de eerste van de maand, etc.) die in het wetsvoorstel zijn opgenomen. Op welke termijn een novelle te verwachten is en wanneer de (aangepaste) wet mogelijk wel in werking treedt, is niet bekend gemaakt.

Naar onze mening kan aan de uitstelbrief van staatssecretaris Wiebes aan de Kamer in ieder geval het vertrouwen worden ontleend dat de in het wetsvoorstel genoemde overige fiscale pensioenmaatregelen per 1 januari 2017 worden ingevoerd. Die mening is ook de Belastingdienst toegedaan. Dat blijkt uit een vraag-en-antwoord op de website van het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst.³ Specifiek genoemd worden:

- Bij uitstel van de Het ouderdoms- en deelnemingsjarenpensioen mogen - onder voorwaarden - zonder actuariële herrekening ingaan per de eerste dag van de maand waarin de pensioenrichtleeftijd wordt bereikt.
- Het partner-, wezen- en nabestaandenoverbruggingspensioen mogen ingaan per de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) werknemer is overleden.
- De 100%-grens voor het ouderdomspensioen wordt afgeschaft. Dit geldt ook voor de daarvan voor het partner- en wezenpensioen afgeleide grenzen.
- pensioeningangsdatum van het ouderdomspensioen vervalt het doorwerkvereiste.

² Dit is een wetsvoorstel dat dient ter verbetering of aanvulling van een aanhangig wetsvoorstel. Een novelle dient eerst door de Tweede Kamer te worden aanvaard.

³ Vraag & Antwoord 16-004 d.d. 221216

- Een duidelijker omschrijving van de omvang van het nabestaandenoverbruggingspensioen (en aanpassing aan eerder doorgevoerde wijzigingen in andere wettelijke regelingen).

Hoewel het Centraal Aanspreekpunt formeel gezien geen bevoegdheden heeft als het gaat om wetgeving die nog moet ingaan, denken we dat het vraag-en-antwoord voor de praktijk welkom is en voldoende houvast biedt.

Belastingplan 2017

De Eerste Kamer heeft het Belastingplan 2017 en de bijbehorende voorstellen⁴ niet zonder slag of stoot laten passeren. Zo trokken een tweetal moties de aandacht. Ook het laten vervallen van de tijdsklemmen voor kapitaalverzekeringen op grond van het amendement Omtzigt/Ronnes kwam aan de orde.

Tijdsklemmen

Zoals in ons [vorige artikel](#) gemeld vervallen op grond van de wet Overige fiscale maatregelen 2017 in vier situaties de zogenoemde tijdsklemmen voor kapitaalverzekeringen. Dit was al in een eerder besluit goedgekeurd.⁵ Daarbij hebben we ook aangegeven dat de Kamerleden Omtzigt en Ronnes een amendement hebben ingediend om het ook mogelijk te maken om af te lossen op een spaar- of beleggingshyotheek zonder dat de leningnemer hoeft te verhuizen. De Tweede Kamer heeft dat amendement aangenomen. Het amendement heeft de nodige vragen opgeroepen. Zo blijkt het amendement alleen te voorzien in het vervallen van de tijdsklemmen voor de kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning en beleggingsrecht eigen woning. En dus niet voor kapitaalverzekeringen die onder oudere fiscale regimes vallen. Het hiervoor genoemde besluit komt namelijk te vervallen zodra het amendement kracht van wet krijgt.⁶ Niet uitgesloten is dat de wetgeving op dit punt - op een later moment - nog wordt aangepast.

⁴ Overige fiscale maatregelen 2017 en Fiscaal vereenvoudigingswet 2017

⁵ Volgens de huidige wetgeving kan de vrijstelling voor een kapitaalverzekering alleen worden benut als ten minste 15 of 20 jaren jaarlijks premie voor de verzekering is voldaan.

⁶ Het amendement treedt in werking in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, als het in werking treedt. De inwerkingtreding is namelijk afhankelijk van een onderzoek door De Nederlandsche Bank naar de gevolgen van het vervallen van de tijdsklemmen.

Ouderenkorting

Een vijftal senatoren heeft een motie⁷ ingediend omdat zij van mening zijn dat het gewenst is de afbouw van de hoge naar de lage ouderenkorting geleidelijk te laten plaatsvinden conform de systematiek van de arbeidskorting. De afbouw van de hoge naar de lage ouderenkorting vindt nu abrupt plaats bij toename van het jaarinkomen van € 36.057 met slechts € 1. De regering wordt verzocht om bij het Belastingplan 2018 met voorstellen te komen om de afbouw geleidelijk te laten verlopen. Daarbij moet het inkomensniveau waarbij de korting eindigt zeer aanzienlijk hoger uitkomen dan het huidige jaarinkomen van € 36.057. De Eerste Kamer heeft deze motie aangenomen.

Algemene vrijstelling box 3

Opmerkelijker dan de motie over de ouderenkorting is een motie over het verhogen van de algemene vrijstelling in box 3. De zes indieners van de motie hebben geconstateerd dat de regering nog geen uitgewerkt voorstel heeft voor een alternatief van box 3 dat meer aansluit bij de noodzaak om het reële rendement te belasten. Zij geven aan dat het box 3 plan - zoals dat ingaat op 1 januari 2017 - voor kleine spaarders slecht uitpakt. Het verzoek aan de regering is om een spoedwet voor te bereiden om met ingang van 1 januari 2017 de vrijstelling van € 25.000 te verdubbelen tot € 50.000.

Maar nog opmerkelijker is dat de motie op verzoek van de indieners op het allerlaatste moment - vlak vóór de stemming - is aangehouden. De reden hiervan is niet te achterhalen uit de Kamerstukken. Het is slechts gissen, maar mogelijk dat ontbreken van budgettaire ruimte de indieners er voorlopig van heeft weerhouden de motie in stemming te brengen. Wellicht dat de komende periode hier meer duidelijkheid over brengt.

⁷ Kamerstukken 34 552 EK, I

De indieners hebben overigens wel een punt als zij aangeven dat kleine spaarders met ingang van 1 januari 2017 nog niet echt geholpen zijn. Een snelle blik op internet leert dat de huidige spaarrente slechts 0,6% (of hooguit 0,7%) bedraagt. Iemand die uitsluitend spaart met een bedrag van € 100.000, ontvangt bij 0,6% rente € 600. Aan belasting moet echter $(€ 100.000 - € 25.000) \times 2,87\% \times 30\% = € 645$ worden betaald. De belasting is dus hoger dan de opbrengst. En dan is er ook nog geen rekening gehouden met inflatie.

Slot

In ons vorige artikel schreven we dat de Eerste Kamer de invoering van de plannen nog kon dwarsbomen. Dat bleek wel mee te vallen. Desalniettemin blijkt uit het vorenstaande dat de Eerste Kamer nog wel enig weerwerk bood. Uiteindelijk heeft de Eerste Kamer op 20 december 2016 ingestemd met de wetsvoorstellen (waarbij het Wetsvoorstel uitfasering van pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen is aangehouden).

FA